

Toelichting voor docenten

Eindronde Nationale Aardrijkskunde Olympiade 2012

Verantwoording

© 2012 Stichting Aardrijkskunde Olympiade Nederland

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze opgave mag worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand, of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch, door fotokopieën, opnamen, of enige andere manier zonder voorafgaande toestemming van de uitgever.

Auteurs: Sigrid Ettema, Thea Hooyman, Hans Maas, Harrie Mennen

Advies: Arij Eijsberg, Gerard Jongejan, Maarten Kimmel, Youp Koopman,
Thomas de Leeuw, Ruud van Roon, Lieuwe Veerman

Eindredactie: Rob Adriaens

Vormgeving omslag: Studio Oude Vrielink bv

Vormgeving binnenwerk: afdeling MMS Cito en Rita Kleise

De Nationale Aardrijkskunde Olympiade 2012 wordt mede mogelijk gemaakt door bijdragen van:

Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschappen

C.M. Kan-Instituut voor onderwijs in Geografie en Planologie en Internationale
Ontwikkelingsstudies, FMG-UvA

Cito, Instituut voor Toetsontwikkeling

Educatieve Hogeschool van Amsterdam

EPN, educatieve uitgeverij, Houten

Faculteit Aard- en Levenswetenschappen, Vrije Universiteit Amsterdam

Faculteit Ruimtelijke Wetenschappen, Rijksuniversiteit Groningen

Faculteit Geowetenschappen, Universiteit Utrecht

Fontys Lerarenopleiding Tilburg

Hogeschool voor Arnhem en Nijmegen, Instituut voor Leraar en School

Hogeschool Utrecht, Archimedes Lerarenopleiding

Hogeschool Rotterdam

KNAG, Koninklijk Nederlands Aardrijkskundig Genootschap

Noordhoff uitgevers, Groningen

Radboud Universiteit Nijmegen

Saxion Hogescholen, Deventer en Enschede

SLO, Nationaal expertisecentrum voor leerplanontwikkeling

Toelichting voor docenten

Eindronde Nationale Aardrijkskunde Olympiade 2012

Aanwijzingen voor de corrector

Algemene regels

1. De correctiecommissie past het scoringsvoorschrift toe.
2. De correctiecommissie bepaalt de eindscore.
3. De correctiecommissie van de Olympiade bepaalt de rangorde van de kandidaten, die deelnemen aan de eindronde.
4. De uitslagen van voorronde en eindronde zijn bindend. Deelname aan de Olympiade impliceert aanvaarding van deze condities.

Scoringsregels

1. De corrector vermeldt de scores per (deel)vraag in de kantlijn van het werk. De totaalscore van iedere kandidaat wordt op een aparte lijst vermeld.
2. Bij het scoren van een onderdeel van het schriftelijk werk zijn alleen hele punten geoorloofd. Een toegekende score kan nooit lager zijn dan 0.
3. Een volledig juiste beantwoording van een vraag levert het aantal punten op dat in het antwoordmodel als maximumscore staat aangegeven.
4. Voor het schriftelijk werk kunnen maximaal 55 scorepunten toegekend worden.
5. Indien een gegeven antwoord niet in het antwoordmodel voorkomt en dit antwoord op grond van aantoonbare vakinhoudelijke argumenten als juist of gedeeltelijk juist gekwalificeerd kan worden, moet het aantal beschikbare punten geheel of gedeeltelijk aan het gegeven antwoord worden toegekend naar analogie of in de geest van het antwoordmodel.
6. Indien in een gegeven antwoord een gevraagde verklaring, uitleg of berekening ontbreekt, dan wel foutief is, kunnen geen punten worden toegekend, tenzij in het antwoordmodel anders is aangegeven.
7. Bij de 'uitlegvragen' wordt gelet op de volledigheid van de uitleg. Bij een volledige uitleg moet een oorzaak en een gevolg worden gegeven als dit in de vraag is aangegeven. Voor zo'n volledige uitleg zijn meestal 2 scorepunten te verdienen. Bij een 'beredeneervraag' moet het antwoord uit een aantal stappen bestaan. Het aantal stappen correspondeert met het aantal scorepunten. Voor een uitleg of redenering die gedeeltelijk juist is, kan de beoordelaar 1 scorepunt toekennen.
8. Indien in het antwoordmodel een gedeelte van het antwoord tussen haakjes staat, behoeft dit gedeelte niet in het antwoord van de kandidaat voor te komen.
9. Indien een kandidaat bij een opsomming meer antwoorden geeft dan er expliciet gevraagd worden, dan komen alleen de eerst gegeven antwoorden voor beoordeling in aanmerking.
10. Bij sommige vragen moet er eerst een keuze gemaakt worden die vervolgens toegelicht/ beargumenteerd moet worden. Vaak wordt er dan voor deze keuze geen score toegekend maar wel voor een juiste / passende toelichting / argumentatie.

Het verdient aanbeveling de correctie van het werk per vraag uit te voeren en tijdens de scoringsprocedure de volgorde van de antwoordbladen enkele keren te wijzigen. Dit om ongewenste beoordelingseffecten tegen te gaan.

A Bevolkingsdynamiek in Afrika

- 1 **maximumscore 2**
- de aids-/HIV-epidemie 1
  - kaart 211F 1
- 2 **maximumscore 1**
Libië
- 3 **maximumscore 2**
- Zuidelijk Afrika 1
  - omdat daar de demografische druk het laagst is / de economische groei het minst wordt afgeremd door een enorme groep jongeren 1
- 4 **maximumscore 1**
Oostelijk Afrika - Noordelijk Afrika - China - Europa
- 5 **maximumscore 2**
Voorbeelden van juiste oorzaken zijn:
- In de stad is een groot gezin moeilijker te huisvesten / te onderhouden dan op het platteland.
  - Vrouwen in de stad gaan gemiddeld langer naar school / zijn meer geëmancipeerd dan op het platteland.
  - In de stad zijn vrouwen gemakkelijker bereikbaar voor anti-conceptieprogramma's dan op het platteland.
- per juiste oorzaak 1
- 6 **maximumscore 3**
Uit het antwoord moet blijken dat
- migratie van Noord-Afrika naar Europa tot een win-win situatie zou kunnen leiden, 1
  - omdat Noord-Afrika een snel groeiende jonge beroepsbevolking heeft (waarvan er velen werkloos zijn) 1
  - en Europa kampt met een krimpende beroepsbevolking (als gevolg van toenemende vergrijzing) 1
- 7 **maximumscore 2**
- kaart 202C 1
  - Een hoge zuigelingensterfte heeft een sterk negatief effect op de levensverwachting 1

Opmerking

Voor het noemen van kaart 203B mag één punt toegekend worden.

B Cacao

1 maximumscore 2

Uit de redenering moet blijken dat

- de grote koloniale mogendheden aan het einde van de negentiende eeuw (Engeland, Frankrijk, Nederland) koloniën hadden in Afrika en Azië 1
- terwijl de meeste landen in Midden- en Zuid-Amerika toen al onafhankelijk waren 1

2 maximumscore 3

- het verwerken van cacao 1
- het verwerken van grondstoffen is arbeidsintensief 1
- en zou daarom beter in landen met lage lonen kunnen gebeuren 1

3 maximumscore 2

Voorbeelden van juiste locatiefactoren zijn:

- de nabijheid van de haven van Amsterdam
- de nabijheid van de Amsterdamse beurs
- de nabijheid van meer voedingsmiddelenindustrie in de Zaanstreek

per juiste locatiefactor 1

4 maximumscore 2

Voorbeelden van juiste oorzaken zijn:

- stijging van de vraag naar cacao door welvaartstoename / speculatie in grondstoffen
- het mislukken van oogsten
- onrust in cacao-producerende landen (bijvoorbeeld Ivoorkust)

per juiste oorzaak 1

5 maximumscore 2

Uit de redenering moet blijken dat

- in Afrika de productie van cacao vooral in handen is van kleine boeren 1
- die niet opgewassen zullen zijn tegen de tussenhandelaren / die weinig zullen kunnen profiteren van schaalvoordelen 1

6 maximumscore 2

Uit de uitleg moet blijken dat:

- in Afrika de productie van cacao vooral in handen is van kleine boeren 1
- die geen dure arbeidskrachten kunnen betalen / niet op de hoogte zijn van milieuvriendelijke technieken 1

C **Klimaatverandering, veiligheid en drinkwatervoorziening**

1 **maximumscore 4**

Voorbeelden van juiste manieren die zouden kunnen leiden tot een grotere hoeveelheid beschikbaar drinkwater zijn:

- De hoeveelheid neerslag in Nederland neemt toe.
- De rivieren zullen meer water aanvoeren (als gevolg van meer neerslag in het stroomgebied van de rivieren).

Voorbeelden van juiste manieren die zouden kunnen leiden tot een kleinere hoeveelheid beschikbaar drinkwater zijn:

- Door zeespiegelstijging zal er een toename van verzilting door opdringend zeewater / zout kwelwater plaatsvinden.
- Doordat er vaker droge zomers verwacht worden zal er vaker een tekort aan water zijn in de zomer.

per juiste manier 1

2 **maximumscore 2**

Voorbeelden van juiste voordelen zijn:

- In een situatie met meer hevige regenbuien ontlast deze maatregel het riool / de waterzuivering.
- Bij hevige regenval wordt geen vuil rioolwater meer overgestort naar het oppervlaktewater.
- Omdat het water de grond in kan zakken, wordt verdroging tegen gegaan.
- Regenwater zakt de grond in en het duurt veel langer voor het bij de rivier komt, waardoor de piekafvoer op de rivieren kleiner wordt.
- De kosten voor waterzuivering nemen af omdat er minder water hoeft te worden gezuiverd.

per juist voordeel 1

3 **maximumscore 3**

- In stedelijke gebieden is de verdamping lager dan in landelijke gebieden 1

Voorbeelden van een juiste uitleg zijn:

- in stedelijke gebieden is een groot deel van het oppervlak verhard en in landelijke gebieden niet, 1
- waardoor in stedelijke gebieden veel water sneller wordt afgevoerd naar het riool (zodat het minder kans krijgt om te verdampen) 1

of

- in landelijke gebieden is meer vegetatie aanwezig dan in stedelijke gebieden, 1
- waardoor in landelijke gebieden meer verdamping via de bladeren plaatsvindt 1

4 maximumscore 1

Voorbeelden van een juiste fysisch-geografische oorzaak zijn:

- de lage ligging
- bodemdaling
- Rivier(en) en zee komen bij Rotterdam bij elkaar.

5 maximumscore 1

in het stadscentrum en/of in de oude (arbeiders)wijken

6 maximumscore 1

Het rivierwater is te zout.

7 maximumscore 1

De juiste maatregel is: het aanwijzen van een waterbergingsgebied / het aanleggen van een (nood)overloopgebied.

D Mauritius

1 maximumscore 2

Uit de uitleg moet blijken dat

- de (Afrikaanse) plaat beweegt over een hotspot, 1
- waardoor steeds een nieuw vulkanische eiland is gevormd 1

2 maximumscore 2

Uit de uitleg moet blijken dat

- bij vulkaanuitbarstingen het eiland bedekt werd met (mineraalrijke) lava, 1
- die na verwerking een vruchtbare bodem opleverde 1

3 maximumscore 2

Voorbeelden van juiste factoren zijn

- de overheersende windrichting / de zuidoost passaat
- het reliëf / centrale plateau (in het midden van het eiland)

per juiste factor 1

4 maximumscore 2

- december tot en met februari 1
- kaart 194B 1

5 maximumscore 3

- Madagaskar 1

De juiste redenen zijn:

- Madagaskar was ook een Franse kolonie 1
- Madagaskar ligt relatief dicht bij Mauritius 1

6 maximumscore 1

Gunstig, omdat negatieve ontwikkelingen in een sector opgevangen kunnen worden door positieve ontwikkelingen in andere sectoren.

7 maximumscore 2

Uit de beschrijving moet blijken dat

- door de stijgende (mondiale) vraag naar biobrandstoffen (o.a. ethanol uit suikerriet) 1
- (er meer vraag is naar suikerriet en) de prijs stijgt 1

8 maximumscore 2

- het veilig stellen van de aanlevering van suikerriet 1
- de hoge grondprijs op Mauritius (als gevolg van de zeer hoge bevolkingsdichtheid) 1